

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Att: Hallgeir Aalbu

Deres ref: [Deres ref]

Vår ref: hkv-207

Dato: 30.11.2020

Akademikernes innspill til regjeringens handlingsplan for å nå bærekraftmålene

Takk for anledningen til å levere innspill til regjeringens handlingsplan for å nå FN's bærekraftsmål. Akademikerne representerer 13 medlemsforeninger som til sammen organiserer mer enn 220 000 master- eller profesjonsutdannede arbeidstakere i privat sektor, staten, helseforetakene og statlig eide foretak, fylker og kommuner samt selvstendig næringsdrivende.

Akademikerne representerer faggrupper med kunnskap om alle temaer i FN's bærekraftsmål. I vårt innspill har vi valgt å legge vekt på noen forutsetning for å nå alle bærekraftmålene - samarbeid med og mellom partene i arbeidslivet, investering i utdanning og kunnskap og et inkluderende og kunnskapsrikt arbeidsliv.

Akademikerne kan om ønskelig bidra med ytterligere innspill om partssamarbeidet dersom dette er ønskelig, jfr. samtale med prosjektleder 27. oktober.

Medbestemmelse og partssamarbeid

Trepartssamarbeidet - samarbeidet mellom myndigheter, arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden - bidrar blant annet til et inkluderende arbeidsliv, koordinert lønnsdannelse, høy sysselsetting og forebygger og reduserer sykefravær og frafall fra arbeidslivet. Historisk har samarbeidet bidratt til løsninger og kompromisser som ivaretar de ulike behovene til både arbeidsgivere og arbeidstakere. Nylige eksempler på dette er pensjonsforliket og tiltakspakkene som stortinget har vedtatt under koronapandemien. Samarbeidet har gitt et lavt konfliktnivå, skapt tillit mellom myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere og vært avgjørende for samfunns- og velstandsutviklingen i Norge.

En viktig del av partssamarbeidet i arbeidslivet skjer på den enkelte arbeidsplass mellom arbeidsgivere og ansatte, gjennom de tillitsvalgte. Partssamarbeidet innebærer at de forskjellige behovene kommer frem, ideer kommer opp og saker blir bredt og tilstrekkelig belyst. Dette legger et godt grunnlag for gode beslutninger, innovasjon og løsninger på den enkelte arbeidsplass. Det gir felles målforståelse, læring og kontinuerlig forbedring.

Arbeids- og samfunnsnivå må gjennomgå store endringer på veien mot å oppfylle bærekraftmålene. Akademikerne mener at disse endringene må skje innenfor rammene av partssamarbeidet. To- og trepartssamarbeidet er viktig når gjennomgripende tiltak skal settes i gang raskt.

Akademikerne mener at

- Partene i arbeidslivet sentralt og på den enkelte arbeidsplass bør være viktige målgrupper for handlingsplanen. Organisasjonenes arbeid kan bidra til å gi bærekraftmålene legitimitet, forankring og oppslutning hos ledere, tillitsvalgte og arbeidstakere i privat og offentlig sektor.
- Planen må benytte partssamarbeidet som et verktøy i arbeidet med å nå målene. Partene har allerede tatt tak i dette innenfor avtaleverket. Handlingsplanen bør derfor gi uttrykk for klare forventninger til hva partssamarbeidet kan bidra til og på hvilken måte og bør involveres i *utviklingsarbeid* og *oppfølging* av planen.
- Partene i arbeidslivet må trekkes med i prosesser som er viktige og inngripende for arbeidslivet. Vi trenger en arena der arbeidsgiver- og arbeidstakersiden på hovedorganisasjonsnivå og nasjonale myndigheter kan diskutere utfordringer og muligheter.
- Handlingsplanen bør trekke opp gode eksempler på bærekraftarbeid som skjer gjennom lokalt partssamarbeid i de ulike sektorene. Dette kan bidra til kunnskapsdeling på tvers av sektorer og virksomheter.

Omstillingen må være sosial og rettferdig

Norge står foran store endringer i årene som kommer. Vi skal blant annet redusere utslipp, stoppe klimaendringer og sikre sosial og økonomisk rettferdighet.

På veien mot bærekraftmålene må vi skape nye arbeidsplasser som skaper verdier uten å ødelegge ressursgrunnlaget og som miljø og klima-utfordringer. Samtidig må eksisterende arbeidsplasser bli mer bærekraftige.

Omstillingen av arbeidslivet vil innebære endrede kompetansekrav, hva vi gjør og hvordan vi jobber. Denne omstillingen må ikke skape et utrygt arbeidsliv, skape utenforskap, utstøting av arbeidslivet eller undergrave lønns- og arbeidsvilkår.

Våre medlemmer opplever at kravene til kompetanse endrer seg raskt, og vi må kontinuerlig søke kompetansepåfyll og -utvikling. Akademikerne mener alle må få tilbud om kompetanseheving og omskolering. Dette vil forebygge utstøting av arbeidslivet, gi den enkelte forutsetning for å løse sine oppgaver og utvikle virksomheten de jobber i på en best mulig måte samtidig som vi opprettholder verdiskapingen og velstandsnivået. Et godt system for etter- og videreutdanning for alle grupper bør understrekes av handlingsplanen.

Vi må investere i kunnskap og forskning for å nå bærekraftmålene

Skal vi nå bærekraftmålene krever det at vi bryter sammenhenger for eksempel mellom økonomisk vekst og forringelse av klima, miljø og ressursgrunnlaget. Det krever investering i forskning og ny kunnskapsutvikling for å utvikle systemer og løsninger som ivaretar ulike hensynene. Handlingsplanen bør legge vekt på viktigheten av å satse på forskningen som legger grunnlag for innovasjon, klimaløsninger og utvikling av ny teknologi.

Omstilling til et mer bærekraftig samfunn setter også store krav til kvalitet og relevans i utdanningene, på alle nivåer og innen alle fagområder. Nye, innovative løsninger skapes gjerne i krysningspunktet mellom fagområder og profesjoner, og økt tverrfaglighet i utdanningsløpene bør være prioritert med hensyn til dette.

Samtidig er det et viktig mål at alle elever og studenter gjennom utdanningen tilegner seg den kompetansen de trenger, både som arbeidstakere og samfunnsborgere, for å fremme bærekraftig utvikling. Myndighetene må legge til rette for at utdanningsinstitusjoner på alle nivå kan ta ansvar for å legge til rette for dette.

Faglige autonomi, akademisk frihet og en uavhengig forskning er forutsetninger for kunnskapsutviklingen samfunnet trenger for å nå bærekraftmålene. Handlingsplanen må legge dette til grunn.

Med vennlig hilsen,
Akademikerne

Bengt Holmen
Generalsekretær